

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . 6 frt — kr.

Félévre . 3 » — »

Negyedévre . 1 » 50 »

Egy hónapra . 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . 8 frt — kr.

Félévre . 4 » — »

Negyedévre . 2 frt — kr.

Egy hónapra . 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . 5 » — »

Negyedévre . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Valami mégis csak igaz belőle.

(—a.) Négy hónappal ezelőtt, mikor a néppárt kibontotta zászlóját, kiadta programját a kormány és a vele szövetszerezett radikális szélsőbal sajtója olyan vehemenciával támadt a még csak csirájában levő pártra, hogy a közönség gondolkodni nem tudó része menten azt hitte, hogy ezek a néppártiak veszedelmesebbek a kommunisták és anarkisták legelvetemültebb elemeinél is. A »hazaárulók«, »felforgatók« stb. még a tisztességesebb epithetonok közül valók voltak.

Ha a higgadtabb, nyugodtabb elemek az országházban vagy a sajtóban azt kérdezték tőlük, hogy miért? Az volt a válasz, mert hazaárulók, felforgatók, reakzionáriusok, országháborítók, középkori sötétenczek stb.

Hogy akadt volna csak egy is, aki hozzá szólt volna a programhoz, kifejtette volna annak téves voltát, — azt hiába vártuk. Hogy is lehet a szabadelvűségtől várni azt, hogy megtűrje a szabad véleménynyilvánítást? Csak nem azért szabadelvűiek!

Látván azóta, hogy fele se' tréfa a dolognak, hogy a nép nem engedi magát félrevezettetni az alaptalan ráfogásoktól, hanem seregesen és lelkesedéssel tódul a kibontott zászló alá, — kezdik egy kicsit alább adni.

Különösen az Eötvös-Justh-Kossuth frakció az, mely legjobban érzi a néppárt erejét, mely legtöbb területét látja veszélyeztetve a néppárt által.

Justh Gyula is neszét vette, hogy baj van odahaza, hogy Szolnokon már a választók két-harmada a néppárthoz tartozik: sietett egy kis flastromot tenni a sebre, levitte magával választói közé Kossuth Ferenczet.

A vasárnapi szolnoki fogadtatás méltó volt a szeptemberihez, amikor t. i. tojászáporral fogadták a lelkesült választók »szeretett képviselőjüket.« A szolnoki és rákóczi választók hangos kifejezést adtak

ez alkalommal is elégedettségüknek. Mikor az egyházpolitikáról beszélt Justh. választói közbekiáltottak: »Ne bántsák vallásunkat, mi keresztények vagyunk!« A képviselő elleni elkeseredés annyira ment, hogy ennek behatása alatt Justh kénytelen volt kijelenteni, hogy ha választóinak felfogása az egyházpolitikai kérdéseket illetőleg egy év alatt sem változik meg, leteszi mandátumát. Leteheti azt már most is bátran, ha csak ez tartja vissza. Biztos lehet felőle, hogy az egyházpolitikai törvények végrehajtása csak fokozni fogja az elkeseredést.

Fontosabb körülmény volt e beszámoló nál az, hogy immár kényszerítve látják magukat hozzászólni a néppárt programjához is, sőt a programunk egyik leglényegesebb részét igaznak, jónak tartják.

A néppárti program első részét, mely a kiegyezés fenntartásáról szól, elveti Kossuth. És ezegetően következtet attól, aki a közösügyes és pénzügyi kérdésekben is a kormánnyal szavaz, aki tüskönbokron át támogatja Bánffy-t, aki Kossuth Lajos koporsóján keresztül jutott a miniszterelnöki székbe. Hogy tudja ezt kiegészíteni apja elveivel és emlékével? — az az ő dolga.

A program második részére, mely az egyházpolitikáról szól, a szolnoki vendégszereplésen azt mondták, hogy az felekezeti gyűlésre irányul. A program 2. §-a ugyan elég világosan kimondja, hogy »a vallásfelekezetek jogait és szabadságát tiszteletben tartjuk és megővni kívánjuk;« — de a rosszakaratnak megmarad a joga, hogy olyant is belemagyarázzon, ami abban nincs. Ez ellen már nem tehetünk.

A néppártnak közgazdasági programja ellen már nincs kifogásuk, sőt kegyesen elismerik, hogy az jó és üdvös, de — nem új, az már benne van az ő pártjuk sarkalatos törekvéseiben. Sajnos, hogy e szép törekvésnek eddig nyomát sem láttuk. De igenis láttuk azt, hogy Polónyi

és Visontait kimarták pártjukból azért, mert a tőzsde ellen beszélni mertek.

Hol voltak ezek a jó urak, akik Szolnokon annyi érdeklődést mutattak a kis gazdák és iparosok sorsa iránt, hol voltak a gazda-kongresszus alatt? Ott nem látjuk őket, ahol a földművelők, gazdák és iparosok érdekeinek megvédéséről volt szó, — de ellenkezőleg ott látjuk őket mindenütt a kisgazdák és iparosok elnyomójának, a nagy ingó-lökének szolgálatában. Ex operibus eorum cognoscitis eos. Tetteikből ismeritek meg őket.

Frázisokkal lehet félrevezetni a népet, legalább egy ideig, — de annak igazi érdekeit szolgálni nem.

Mindazáltal köszönjük a szolnoki valamást és megjegyezzük magunknak, hogy a néppártnak közgazdasági programja, melyet eleintén annyira perhorreskáltak, most már Justhek előtt is »jó és üdvös.«

Egyelőre ez is elég. Majd igazolják az események a többit is.

Bánffy, Goluchowski és a delegáció.

Laptársunk a »M. Á.« május 29-iki kelettel ezeket írja:

A miniszterelnök a legközelebbi napokban ismét Bécsbe utazik, hogy gróf Goluchowski közös külügyminiszterrel értekezzen a delegációs ügyekről (tulajdonképpen, hogy utasításokat kapjon magatartására nézve.) Értesülésünk szerint a miniszterelnök csak a külügyminiszterrel történt megállapodás után értekezik a szabadelvűpárti delegátusokkal s ekkor állapítják meg, hogy a delegáció két sarkalatos kérdésében, a román ügyben s az Agliardi-kérdésben miként határozzák meg a kormánypárt magatartását.

A román ügyben a kormánypárt, mint ezt ma a képviselőházban a delegátusok körében beszéltek, egyáltalán nem akarja a kormánypárt kutatni, hogy mult évi rekriminációinak volt-e eredménye s ha az ellenzék részéről felszólalás nem történik, a román kérdéssel a delegáció nem is foglalkozik.

Az Agliardi-kérdésben a kormány egyáltalán nincs tájékozva. A Stefani-ügynökségnek azt a hírt, hogy az ügy el van intézve, úgy magyarázzák, hogy Revertera nagykövet ez ügyben érintkezett a pápai államtitkársággal s

ebben hajlandók is azt látni, hogy a követelt reklamáció megtörtént. Erre ugyan a kormánypártnak semmi garanciája nincs, sőt több a valószínűség arra, hogy Revertera bocsánatkérréssel intézte el az ügyet. De a kormánynak és pártjának ez is elég s ma azért nincs ember a kormánypártban, aki követelje a római reklamációt. Azt hiszik, hogy a szünet alatt valami véletlen történik, amit a törvényhozás előtt úgy lehet bemutatni, mintha a kormány elégtételt kapott volna. Arról szó sincs, hogy az Agliardi ügyet kormánypárti oldalról feszegetsek a delegációban.

Valjon mi igaz az Agliardi ügyben?

Igen érdekes és jellemző, hogy Bánffy és a liberális párt a fennebbiek szerint még mindig nincsenek kellően tájékozva az Agliardi ügyben. (?) Ugyanerre vonatkozólag a „*Lega Lombarda*” május 26-ikáról a legkitűnőbb forrásból közli az alábbiakat.

Miután a budapesti liberálisok olyan nagy lármát csináltak a nunczius ellen, s Bánffy ama bizonyos megfoghatatlan bécsi dolgok által mindig bátrabbá téve, végre a nunczius visszahívásában is reménykedett, ekkor Rampolla bíbornok államtitkár a diplomáciai testületnek szokásos fogadása alkalmával, mikor gróf Revertera, osztrák magyar vatikáni nagykövettel a beszélgetés a magyarországi ügyre került, formászerűen felhívta őt, hogy mutassa be a szentszékeknek azokat a bizonyítékokat, melyek alapján a magyar kormány azt állította, hogy a pápai nunczius megszegte kötelességét s túlépte illetékességének határait. Erre gróf Revertera semmit sem tudott válaszolni s kijelentette, hogy erről már hivatalosan írt a maga kormánynak.

Néhány nap előtt azután gróf Revertera meglátogatta Rampolla államtitkárt, hogy a kívánt választ megadja. Tudniillik a bécsi kormány azt tudatta, hogy *reklamációra semmi oka sincs, tehát semmi alapja sincs arra, hogy Agliardi magatartása ellen panaszt emeljen!*

A bécsi polgármester választás.

Lapunk tegnapi távirata jelezte már, hogy az antiliberálisok bátor vezérét, Luegert fogják megválasztani az osztrák főváros polgármesterévé. Két sikertelen választás után meg is kapta Lueger az abszolút többséghez szükséges 70 szavazatot, de

nyomban kijelentette, hogy a polgármesterséget nem fogadja el, mert a többség nagyon csekély. A liberálisoknak persze elég egy gyenge elnöki szavazat is, sőt nemesak elég, hanem nagyra vannak győzelmiükkel.

Ma új választás lesz. Valószínűleg sikerül nagyobb többséget hozni össze Lueger mellett, mert a liberálisok egy része kompromisszumra akar lépni az antiliberálisokkal, nehogy — új választás esetén — elveszítsék mandátumaikat.

Bécs népe óriási érdeklődéssel kísérte a választást. A 15 milliós gyönyörű szép városházát roppant néptömeg vette körül. A legtöbb ember fehér szegfűt — Lueger virága — viselt. A választás hírére nagy lelkesedéssel fogadták, de annál nagyobb lehangoltságot keltett a hír, hogy Lueger nem fogadta el. Az elkeseredés később — sajnos — tettlegekészekben is nyilvánult.

Lapszemle.

Budapest. 1895. május 30.

A „*Magyar Állam*” Tanulság című alatt a Bánffy-Kálnoky-harcz eredményére való tekintettel azt írja, hogy a megoldásban egy szerencse még is csak van s ez az, hogy ez a botrányos válság lekerült a napirendről s Európa szeme nem botránkozik meg tovább a magyar kormány baklövésein. — Tanulságul pedig azt vonja le, hogy a sorompóba lépett keresztény faktorok heves harc után, de győzni fognak s a felesillanti jelekből következő a legközelebbi válság többé nem személy változással, hanem rendszerváltozással lesz csak megoldható. — Élet-halálra fog dűlni a küzdelem, amelyre — ugymond — soha elég korán, elég buzgalommal készülni nem lehet.

A „*Hazánk*” „A kormány helyzete” című alatt azt írja, hogy a Bánffy kormány helyzete tarthatatlan; előbb-utóbb szükség lesz már politikai elv-rendváltoztatásra, mert máskülönben Magyarország olyan kulturharczok színtere lesz, melyek az országot a bukáshoz vezethetik.

A „*Pesti Hírlap*” a budapesti villamos vasut kiterjesztése érdekében cikkezik.

A „*Nemzeti Ujság*” a Bánffy kabinetet szatirizálja, végig tekint egész eddigi működésén, melyben a komoly és dicséretre méltó munkának nyoma sincs, csupa pihenésből állott a miniszterek minden működése, kik egyebet sem tettek mint csupán neveiket írták alá az okmányokra. De azért ugymond a Bánffy kormány él és uralkodik.

A „*Nemzet*” végig tekint a most befejeződött parlamenti ülészek eredményein s azt mondja, hogy a magyar szabadelvűpártot senki sem vádolhatja, hogy csak egy perczig is ingadozott, nagy és szent elveire önzőn alkudozott volna az egész idő alatt, hanem ellenkezőleg mindig csak az ország érdekeit viselte szívében.

A „*Magyar Hírlap*” Agliardi ellen ír heves cikket, a miért a „*Vaterland*”-ban köszönetet mondott azokért a tüntetésekért, melyeken a Bánffy ellen s a pápaság mellett demonstráltak, mert szerinte ez által túllépett a diplomácia korlátain.

Az „*Egyetértés*” szerint Bánffyra nézve a parlamenti szünet valóságos megváltás, mivel most 4 hónapra legalább megszabadul a bukás félelmétől, mitől a parlamenti viták alatt folyton remegnie kellett gyengesége miatt.

A „*Pesti Napló*” „Erőátvitel” című alatt a mindenható állam eszméjének fogalmát igyekszik megkedveltetni s azt írja, hogy csak akkor lehet egy ország nagy és hatalmas, ha ez a fogalom már jól megérlelődött a nemzetben, a mely ennek megvalósításáért minden fáradozásra kész.

A „*Magyarország*” Pártegyezség című alatt az Eötvös-Justhék organumának Ugronsz-mélye ellen való kirohanását taktikának nevezi, üzletnek nézi, a mely népszerűség, mandátum és befolyás hajhászására céloz. Ha azonban a szolnoki gyűlésnek Justh jelenlétében a pártbomlás fölött kimondott sajnálkozása a függetlenségi párt egységesítésének hangtatása akar lenni, úgy az anyapárt mindig tárt karokkal fogadja a kilépetekkel s szívesen feleli ballépésüket.

A „*Budapesti Hírlap*” méltatja a lefolyt ülészek által elért eredményeket. Szeméremeti a parlamentnek, hogy munkásságával jót alig hajtott az országnak, jelentéktelen kis ügyeket tárgyalt csak le, nagy fontosságú dolgokban pedig az ország közvéleményét háborította fel. A Bánffy kabinet nem szilárdult meg, hanem ma közelebb áll a bukáshoz mint valaha.

Jelentés a biharvármegyei és nagyváradi régészeti és történelmi egyesület 1894—5. évi működéséről.

Lapunk május 28-iki számában a „*Bihar-megyei és nagyváradi régészeti és történelmi egyesület*” évi közgyűléséről hozott tudósításunk kiegészítésül, a közgyűlés elé terjesztett s az

A „TISZANTUL” TÁRCZÁJA.

Az anya.

— A „Tiszántul” eredeti tárczája. —

Egyszerű, kis igénytelen szobában vagyunk. Szegényes, kopott a különben tiszta házban minden butor.

Homályos, borult az idő, midőn a szobába bepillantunk, mintha részvétét akarná kifejezni az idő is, látva azt a gyászos, szánalmas állapotot, mely minden tárgyon látható.

Pedig milyen gazdag, büszke volt Kövessy, s mily fényűző az ő könnyelmű neje.

Most minden oda van, a kegyetlen hitelezők torka mindenüket elnyelte, csak ez a kis épület maradt birtokában a hirtelen tönkrement által megalázott delnőnek.

De még sem vesztett el mindent, mert megmaradt egyetlen leánygyermek, Zefike.

Még ezelőtt egy-két évvel irigy, sóvár tekintettel néztek a deli, elegáns Kövessy pár felé, s az utánuk szaladgáló kis Zefit tartották a legboldogabb gyermeknek. S most mindennek vége. A nagy mulatozás, féktelen pazarlás és határt nem ismerő fény és pompa végre majdnem koldusbotra juttatta a Kövessy családot. S ha még Kövessyné valami józan gondolkodású, kissé takarékos, gondos nő lett volna, de nem volt az. Sőt csak azért ment a gazdag Kövessyhez, hogy már leánykorában megszokott könnyelmű, pajzán életét tovább szabadabban folytathassa. S így természetesen, hamar lejáráhatták a szép vagyont, s egyszer csak, midőn

Kövessy látta, hogy ebből az adósság és zavar labirintusból ki nem menekülhet, már pedig őt szülői dolgozni sohasem tanították, egy elkésredett pillanatában csak egy kis dörejt hallat s örökre megszabadul minden képzelhető földi nyomortól.

S ha neje szívében van bármily csekély nemes érzés, megrendül ezen s felhagy minden eddigi könnyelműségével. Rokonai ugyan voltak s szívesen segítik őt. De gögös természetű volt s valami rossz szellem folyton azt sugta fülébe: most független vagy, tégy, mint tetszik! S tán rossz démona diadalmaskodott fölötté, mert visszautasítva minden rokoni segítyt, kissé, eddigi állását véve tekintetbe, lealacsonyító keresetmódra határozta el magát. S ez az volt, hogy koresmát tartson. De ez még transit, mert ez is tisztességes keresetforrás lett volna, persze okkal-móddal, de ez nála csak külszín volt, hogy ennek czime alatt féktelen élvágyának élhessen, azért választott ily keresetforrást.

Ha egy nő ennyire vetemedhetik, nagyon nehéz annak egyhamar utját állani.

Ez még mind hagyján, de itt egy ártatlan anyagról, a kis Zefirről is kellett gondoskodni. Pedig már nyolcz éves a kis ártatlan, s még ugyiszólva semmiféle nevelésben sem részesült.

De mi jót lehet várni egy ilyen anyától? S ő nem is sokat teketóriázott. Hirtelen az a borzasztó terv fogamzott meg a démon fejében, hogy maga mellett tartva, saját iskolájában fogja kiképezni, s majd őt fogja hátrahagyni az emberiség métegyelő. Ilyent gondolni ki? Még a római ledérkorban is ritkította volna párját.

De ő is néhány percz múlva ettől visszaretten, s az anya kerekedvén a nő fölé, eláll borzasztó szándokától, s tán jó anyala sugallatára hallgatva, nőies szívének egy nemes csillamlását árulta el, midőn elhatározta, hogy olyan nevelésben részesíti a kis anygalt, s oly vigyázó és körültekintő anyai gondossággal fog ártatlanságán őrködni, miszerint még gyanuja ne lehessen anyja bűnös üzelmeiről. S ez elhatározásában szilárd volt.

Eszébe jutott, hogy boldogult szülői őt is az apácáknál, a világ e jótékony angyalainál neveltették, de már rossz és oly pajkos és rakoncátlan volt, hogy hasztalan volt minden jó akaratjuk irányában, legtöbbször kinevette őket. Most látva, hogy a kis Zefi neki teljesen ellentéte, jóvá akarta tenni régi hibáit.

Egyszóval: ezer szerencséje Zefikének, hogy Kövessyné, irányában mindig az anya volt, s így gyöngéd, gondos és figyelmes nevelésben részesítette és neveltette.

Hat-hét év így telt el, s Zefi a zárdában a legszebb hajadonná fejlődött. Eddig is csak a nagy szünidő alatt volt otthon, illetőleg anyjánál, mert Kövessyné annyira gondos volt leánya irányában, hogy egy perczig sem engedte a büfészekbe őt pihenni. Ugyanazért többnyire fürdőkön töltötték el a szünidőt. Jelen alkalommal is, midőn Zefi növeldei tanulmányait befejezte, H-on töltötték az egész fürdősaisont. Zefi ifjúsága egész pompájában tündökölt, az az égies zománcz homlokán, mely csak az ártatlan lelkek sajátja a nőt szeméremmel párosulva olyan vonzóvá tették a kis Zefit. Gyönyörű szép kék szeme olyan tiszta

egyletek mult évi működéséről szóló titkári jelentést ezennel egész terjedelmében közöljük.

Tisztelt Közgyűlés!

Jelentésem a nagy költő tanácsát: »Gondolj merészet s nagyot s tedd rá éltedet« csakugyan nagy, tán életébe kerülő dologhoz fogott: megkezdette a biharmegyei és nagyvárad-i muzeum épület építését. — Különben ezt jelentésem sem kell. Minden nagyvárad-i lakos, Nagyváradra jövő utas figyelmét magára vonja már a város egyik legkiesőbb pontján emelkedő épület, s annak alakja már előre hirdeti jövőbeli rendeltetését, hogy legyen az a mult emlékeinek hajléka, a művelődés, az izlés nemesbűlélésének előmozdítója.

Megérte pedig ez eseményt egyeletünk az új elnöknek, a mult év július 1-én választott Beöthy László főispán ur ö Meltóságának vezetése alatt. Benne oly férfin állott egyeletünk élére, ki Biharmegye új korszakában immár 2 századon át elsőrangú szerepet vitt családból származik s a kit ekként családjának multja, tevékeny, munkás szelleme hivatottá tesznek arra, hogy egyeletünk ügyeit föllendítse s biztos répparra vezérelje.

A lefolyt év alatt egyeletünk egy rendkívüli közgyűlést tartott 1894. okt. 14-én. Ezzel fogadta el egyeletünk a muzeumépítésre nézve Rimanóczy Kálmánnal kötött szerződést s ki-nevezte a Gyalóky Lajos, id. Gálbory Sámuel, Hegyesi Márton, Busch Dávid, Száhlender Károly és Géczy Lajos, urakból álló építő bizottságot, felkérvén e bizottság jegyzőjéül Baróthy Pál urat. Ennek következtében Rimanóczy Kálmán építómester még a mult év októberében hozzáfoghatott az építéshez s kedvező lévén az időjárás, az alapfalakat egészen a földszinti vonalig elkészíthette, s már az épület egy része tető alatt áll.

Azon 8 választmányi gyűlésen, melyet egyeletünk választmánya a lefolyt év alatt tartott, szintén jelentős ügyeket tárgyaltunk. Nevezetesen véleményét adott a választmány Nagy-Várad városának arra nézve, hogy történetéből melyik eseményt festesse meg az ezredéves ünnepségre. Majd később megbeszélte a választmány azon módokat, melyekkel az építésre még hiányzó körülbelül 10 ezer forintot be lehetne szerezni. E módok közül az egyik, az 1895. február 11-én megtartott muzeum-bál, hol Nagy-Várad közönsége először tekinthette meg az Ipolyi-gyűjtemény egyes tárgyait, körülbelül 500 frtot jövedelmezett.

Itt illik megemlékezni az egylet jötevéiről is. És pedig első sorban biharmegyetörvényhatósági bizottságáról, mely azonkívül, hogy az évi 200 frt segítséget ez idén is megadta, a muzeum-építésére egyszersmindenkorra 2000 frtot szavazott meg. — Nagyvárad város tanácsa a muzeumi telek megváltása fejében, följánlott összeg két évi 4 1/2 %-os kamatát, a nagyvárad-i l. sz. káptalan 1000 frtos adományának egyévi 4 1/2 %-o kamatait ajándékozta egyeletünknek.

Továbbá a nagyvárad-i takarékpénztár 100 frt, a gazdasági és iparbank 50 frt, a kereskedelmi bank 25 frtnyi jótékony adományaikkal voltak kegyesek egyeletünkről megemlékezni.

Utolsó választmányi gyűléseinken tárgyaltuk a muzeum körül létesítendő s Hadady Dániel kertrendező úrtól indítványozott fűvész kert tervét is.

Sajnos bármily hasznos oly sok iskola mellett bármily szükséges volna is egy ilyen fűvész kert létesítése s bármily szívesen följánlaná is egyeletünk a muzeum telket e célra, egyelőre egyeletünk ez ügyben pénzühiánya miatt semmit sem tehet.

Végül megtettük azt is, e mi egyeletünk fennmaradását egyedül biztosíthatja, megkezdettük a taggyűjtést is és e végből új aláírási ivatek boesátottunk ki.

Egyes buzgóbb férfiak már eddig is jelentkeztek. Szakszó Rezső kanonok alapító, Radnay Farkas kanonok, Géczy Lajos uradalmi fő-tiszt, dr. Némethy Gyula és Baróthy Pál urak rendes tagokként léptek be egyeletünkbe, id. Gálbory Sámuel pedig a rendes tagok sorából az alapító tagokéba lépett.

Vajha ezek csak az első fecskék lennének! S vajha Biharmegye és Nagyvárad fia az egyeletünkbe való belépéssel megmutatná, hogy érdeklődnek szűkebb hazájuk multja, a művészetek ápolása s a magyar nemzetnek e vidéken való megvédése, fölvirágoztatása iránt.

Ezek azon főpontok — tisztelt közgyűlés — melyek körül egyeletünk körén kívül állók szemében nagyon csekély volt.

Lehet. De azt nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk, hogy a fokozottabb tevékenység nem mi rajtunk mult, sőt el mondhatjuk azt is, hogy ha az új muzeum-épület rendeltetésének átadható, a költségek hátralevő része beszerezhető lesz, akkor még sem hiába küzdött, még sem hiába létezett egyeletünk.

Akkor rá mutatva arra az épületre emelt fölvel mondhatja el egyeletünk, hogy legalább hajlékot szerzett Biharmegye és Nagyvárad multja emlékeinek, a közönségnek bemutatott oly tanulságos gyűjteményt minővel hazánkban egy

vidéki város sem dicsekedhetik s alkalmat nyújtott arra, hogy a bekövetkező ezredéves ünnepségnek, itt Biharmegyében s Nagyváradon is legalább egy kiemelkedő pontja: az új muzeum megnyitása.

Ajánlom jelentésem a tisztelt közgyűlés figyelmébe.

Dr. Karácsonyi János.

NAPTÁR.

— Május 31. —

Péntek. Róm. kath. Petronella sz. Prot. Petronella. Görög kel. május 19. Patrik és t. Izr. Sívau 8. Nap két 3 óra 57 p., nyug. 7 óra 26 p. Hold kelte 11 óra 23 p., nyug. 0 óra 24 p. Első negyed 9 óra 49 perczkor reggel.

- Jun. 1. A biharmegyei gazdasági egylet választmányi ülése d. e. 10 órakor a megyeházán.
 „ 1. Az orvos és gyógyszerész egylet szakülése d. u. 5 órakor a jogakadémián.
 „ 3. Biharmegye közigazgatási bizottságának ülése d. e. 10 órakor.
 „ 4. Középiskolai tanulók kerületi tornaversenye Nagyváradon.
 „ 5. A községi polgári fiúiskola s a községi elemi fiú- és leányiskolák jünálisa d. u. 3 órakor a városligetben.
 „ 6. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.
 „ 9. A »László«-malom részvénytársaság megalakulása.
 „ 13. Nagyvárad városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
 „ 15. A megyei központi választmány ülése.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
 Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
 Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
 Kutasi D. papírkereskedésében Urí-utca,
 Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-piacz,
 Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
 Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
 Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* Előfizetési felhívás. A »Tiszántul« programja eléggé ismert az olvasó közönség előtt, azzal újból foglalkozni felesleges. Ez alkalommal csupán arra akarunk rámutatni, hogy lapunk a legolcsóbb az egész országban és mindamellett olyan tartalmas, hogy bármely vidéki lappal kiállja a versenyt. Ugy van szerkesztve, hogy a központi lapokat teljesen nélkülözheti az olvasó és mégis bő tájékozást nyer min-

volt, mint a felhőtlen nyári ég, midőn semmi felhő vagy szél nem zavarja annak utánozhatlan színét.

Elvetemült anyja előtt ez volt az egyedüli enyhítő adó oázis, mely korábbi bűnös tetteit egy-két percig feledtette. Örökig elgyönyörködött a bájós angyal őszinte naivságán, s oly nyugodtságot kölcsönzött a szép kék szempár utánozhatlan derűje, hogy legalább ez alatt feledett minden gyalázatot.

A földön, ugyszólva, mennyire lehet, elvonulva csak leánya társaságában töltötte minden idejét. Voltak olyan, pillanatai midőn elhatározta magában, hogy felhagy teljesen eddigi üzelmivel, s ezután csak leányának fog élni.

Meg vallva az igazat, a megszokott élvágy, csak akkor ébredt fel benne, midőn Zefikéjét nem látta, vagy nem gondolt rá.

Boldogan, folytonos tervezgetések között nagyon jól telt az idő. S mi fő, eddig még egy ismerőssel sem találkozott.

Bizalmasan, vigan, beszélgetve mennek egy alkalommal a szokott reggeli sétára, s a jó zenekar ábrándos darabjain néha-néha elméláztak mindketten. Saját gondolatukkal úgy el voltak foglalva, hogy a közvetlen utánuk jövő két idegen (a fürdőre csak azelőtti nap érkezett két gavalér) beszélgetésére Kövessyné csak később lett figyelmes.

— Nem emlékszel, hol láttuk ezt az idősebbik nőt?

— Ha jól látám, előttem is ismerősnek tűnt fel. Várj csak... Igen, igen, hát persze hogy az, nem emlékszel arra a v. i. szép asz-szonyra?

— Igazad van barátom, biztosan az.

— De kíváncsi vagyok, miféle összeköttetés lehet azzal az üde szépséggel. Ha, ha, ha!

Tán, csak nem csapott fel nevelőnőnek a saisonra? Igazán érdekes!

— Persze én is szeretném megtudni, ki az ott a karján, mert egész ártatlan, angyali kinézése van. Legkisebb nyoma sem látszik még rajta az ő feslett szellemének.

— Tudod mit barátom? Valahogy hozzá-férközőm feltűnés nélkül, s egy kis találkát röktönzők vele, s akkor mindent megtudunk... Már korábban figyelmes lett Kövessyné az ismerős hangokra, s eddig az egész beszélgetést majdnem végig hallgatta, midőn az utóbbi szavakra hátra fordul, s egyszerre remegni kezd, elhalványul úgy, hogy Zefinek is feltűnt a dolog. Meg is akarta kérdezni őt, de Kövessyné csak magára vonta egész szenvedélyesen, s mint az üldözött anyavad tűnt el Zefirrel a tömeg között.

A két dzsentri, mire magához tért a Kövessyné villámtekinetétől, márt eltűnt a két hölgy.

Csak még az a szeráf hang csengett fülünkbe egész Zeneileg: — mi az mamám! — mit a csodálkozó Zefike intézett Kövessynéhez. Bámulatukban nem tudtak hova lenni még ezek a modern oroszlánok is, hogy az az el-bájoló, — légies lény azé az elvetemült nőé lehet.

Még az nap hirtelen összepakolt Kövessyné s már reggel csak a hült helyüket találták a dandýk.

Egy-két napig a fürdő-közönség csak arról beszélt, hogy mi okból távoztak el a bájós özvegy szép leányával, de erre még a gavalérok sem feleltek semmit.

Kövessyné rögtön hazament, s intézkedett arról, hogy házát eladják. Megbizottjához néhány nap múlva új otthonából irt, melyben először is arra kéri, hogy senkinek se árulja el tartózkodási helyét, s kéri, hogy oda küldje el a birtokából és butoraiból befolyt összeget.

Emlitenünk sem kell, hogy felhagyott eddigi életével s ezután csak leányának élt, a később tanítónővé kiképzett Zefikének. Testileg — lelkileg annyira megváltozott, hogy legbizalmasabb barátnője nem ismernének rá.

A nőben, ha gyermeke van, előbb-utóbb s a legnemesebb öntudatra kell ébrednie — az anyának!

Marinó.

Apróság.

Böles előrelátás. Kohn: Miért thanittatod a Náczit thornázni?

Schwarz: Mert utazó lesz, s aztán azthat akarom, hogy méltósággal essék, ha valahonnan khidabnak üthet.

Kiki a maga szempontjából. Házmester: Aztán milyen népség lakik a ti házatokban?

Másik: Igen jóra való, egyik se jön előbb haza éjfélnél.

Kellemes tudat. Ujév délutánján:

— Istenem be boldog vagyok, még ma senki se kívánt boldog újévet!

denről, ami az országban vagy a haza határára tul történik és feljegyzésre méltó. Holnaptól, azaz június hó 1-től kezdve új előfizetést nyitunk és kérjük lapunk olvasóit és barátait, hogy a »Tiszántul«-t minél szélesebb körben terjeszteni és ajánlani sziveskedjenek. Együttal jelentjük, hogy intézkedtünk az iránt is, hogy *kiadóhivatalunk azon előfizetőinknek, kik fűrdőre, vagy nyaralni mennek, a lapot a bejelentendő cím alatt pontosan expedálja.* Az előfizetési feltételek lapunk homlokán olvashatók.

* **A király Linzben.** A király Linzbe utazott. A város nagy díszszel fogadta a királyt. Az utcákon, melyeken a király áthajtott, diadalkaput állítottak, tömördek zászlóval. Az állomáson P o c h e polgármester üdvözölte a királyt, a ki megköszönte a ragaszkodást, melyet a lakosság jöttére tanúsít. Megszólította a helytartót, a tartományi főnököt, Madeyski közoktatási minisztert és másokat, majd ellépett a díszszázad előtt és azután a muzeumhoz hajtatott. Kuenburg gróf elnök üdvözlő beszédére a király azzal válaszolt, hogy szívesen jött megnyitni a muzeumot. Örömmel látja, hogy a több, mint félszázaddal ezelőtt alapított intézet a hazafiasság, hazaszeretet és áldozatkészség folytán mily nagyra fejlődött, köszönet mond mindazoknak, a kik hozzájárultak a mű létesítéséhez és sikeréhez. A király azután megnézte a muzeumot, majd az általános takarékpénztár új épületéhez hajtatott s megnézte, továbbá az új székesegyházat s a népi és polgári iskolákat is, mindenüvé óriási tömegtől kísérve. Délben az uralkodó visszatért Bécsbe.

* **Ipariskolai szünet a tornaverseny miatt.** Az ipariskola igazgatóságától a következő értesítést kaptuk: A kerületi tornaverseny alkalmából a reál és polgári iskolai helységek vidéki tanulók elszállásolása célból elfoglalva lévén, Június 1-től jun. 5-ig ipariskolai előadások nem tartatnak, 5-én (Szerdán) este a tanítás megkezdetik. Mirel a t. iparos mester urak ezuton értesítetnek. N.-várad, 1895. május 30. Az igazgatóság.

* **Tanító-regiment Nagyváradon.** A 7-ik hadtesthez tartozó ezredek póttartalékos tanítóit az idej nyolcz heti katonai kiképzésre mind Nagyváradon lesznek összpontosítva; e szerint folyó évi június hó 2-án körülbelül 65 tanító vonul be Nagyváradra.

* **Lezuhant állvány.** Az »Adria« gőzhengermalom udvarán tegnap délelőtt szerencsétlenség történt. Egy épületrész emeletéhez Bón Sándor pallér állványt készített. A munkások javában dolgoztak a faalkotmányon, midőn egyszerre nagy recsegéssel, ropogással lezuhant. A rajta levők két, három méternyire estek le róla, de szerencséjükre kisebb horzsolásokon kívül egyéb bajuk nem történt. *Szilágyi Lajos és Juhász Sándor kőműves-tanonczok, a kik az állvány alatt voltak, könnyebb sérülést szenvedtek. Fülöp János nap-számos-asszonynak azonban hír szerint a lába tört el.* A balesetről a délutáni órákban rémes hírek keringtek a városban, mely szerint *kilencz ember szenvedett volna súlyos sérüléseket és egynek pláne a mellét teljesen összezúzták volna a lezuhant gerendák.* A hír vétele után telefon útján kértünk értesítést a rendőrségtől, a honnan a helyszínére sitett közeg vizsgálata alapján irtuk meg a történeteket.

* **Kapisztrán János levelei.** Az olaszországi Capistránóban, a Szent-Ferencziek levéltárában őrzik Capistránói Szent Jánosnak, Hunyady János hős fegyvertársának több eredeti levelét, melyekben a vitéz Ferenczrendi harcos Hunyady csatáit írja le. Ezeket a nagybecsű történelmi adatokat tartalmazó s teljes szövegök-

ben még ismeretlen leveleket iparkodik most a történelmi kiállítás megszerezni, hogy ezzel is teljesebbé tegye a Hunyadyak korára vonatkozó kiállítást. Dániel Ernő kereskedelmi miniszter most Vasary Kolos hercegprimást kérte meg, hogy járjon közbe a Ferenczrend generálisánál, Aloysins á Parma atyánál s eszközölje ki, hogy a nagybecsű okiratokat kölcsön adja az ezredéves kiállítás idejére.

* **A hosszupályi gr. Csekonis-féle uradalom eladása.** Gr. Csekonics Endre hosszupályi uradalmát és kastélyát, mely a hosszupályi ró m. kath. templom és plébánia patronátusságával van összekötve, a napokban eladta Brüll és Fia budapesti cégnek, melynek tulajdonosai a szerződést már alá is irták, egy millió százezer forintért. A faluban és a vidéken — mint levelezőnk írja, — általános a megdöbbenés.

* **A herceg fogja.** A német császár, ki mint szónok, versíró és műkritikus már ismeretes, most más téren tűnt ki. Egy egészen új téren: a foghúzás terén. A napokban ugyanis egész családjának jelenlétében ünnepélyesen kihúzta a hét éves Oszkár hercegnek legelső fogát. Az operáció sikerült, s a családtagok zajos tapsal jutalmazták ő felségét művészetéért. A foghúzás magasztos ünnepére már egy héttel ezelőtt készült a császári család, s a kis herceg, mint a fog jogos tulajdonosa, már akkor elhatározta, hogy kit ajándékozz meg a szép, apró, fehér fogcskával. Egy héttel ezelőtt ünnepelte meg ugyanis születésnapját a hercegek nevelőnője, egy kedves angol miss, kit a császár fiai mind nagyon szeretnek. A születésnap alkalmából a császári szülők és a gyermekek elhalmozták a nevelőnőt mindenféle kedves és értékes ajándékkal, úgy, hogy a kisasszony örömeiben azt se tudta, hogy melyiket vegye először a kezébe. Mikor az ajándéktárgyakat nézegette, meglepetve látott közöttük egy apró, vastag papirosból készített skatulyát.

— Mi ez? — kérdezte esodálkozva. A kis Oszkár herceg büszkén a mellére ütött:

— Az én ajándékom.

— De hiszen nincs benne semmi.

— Most nincs, de már holnap lesz. Holnap ugyanis a papa kihúzza a fogamat, s azt magának adom, mert magát szeretem legjobban.

Néhány nappal később aztán nagy diadallal adta a kis herceg a kisasszonynak a fogat — a papa foghúzási művészetének élénk tanúbizonyságát.

* **A nagyváradiai Wörishofenről.** Nagyvárad ismerőseink már mind hazaérkeztek Kneip pater gyógytelepéről és mesés eredményekről beszélnek uton-utfélen. Kersch Ferencz többek közt a nagy látogatottság jellegzésére azt mondta egyik munkatársunknak, hogy bár 1891. július elsején nyitották meg Wörishofenben a vendégháza, mikor ő haza utazott Nagyváradra, már a 46890-ik beteg nevét jegyezték be. A gyógyultak száza léka oly magas, hogy Wörishofent bátran meri ajánlani mindenki ki ott megfordult azoknak, akik legdrágább kincsüket: az egészséget visszanyerni óhajtják. Szántó Lajos városi közgyám is, mióta hazaérkezett, egyébről nem beszél, mint a páratlan gyógyhelyről és ha valaki mégis kételkedni mer állításában, nyomban hivatkozik Deutsch K. Ignác nagyvárad elökelő kereskedőre, aki kitűnő egészséggel tért haza családjá körébe a Kneip-kurából.

* **A budapesti növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolája,** 1895. évi június hó 3-án tartja alapítási ünnepélyét a központipapnevelő I. emeleti dísztermében, az intézeti ének és zenekar szíves közreműködése mellett. Kezdeté délután 4 és fél órákor. Az ünnepély műsora a következő:

Pápai Hymusz. Előadja az énekkar.

1. »Elnöki megnyitó beszéd.* Tartja Molnár János.

2. »Csatadal.* Huber Károlytól. Előadja az énekkar.

3. »Óda,* Bilkey Ferencztől. Szavalja Gr. Csáky Adorján.

4. »Magyar ábránd.* Elődják: hegedűn Haas, kajló Mihály, zongorán László Lajos.

5. »A haladás ezéja.* Irta Bándl Ervin. Felolvassa Csernyiczky Aladár.

6. »Egyveleg.* Játssa a zenekar.

7. »Jegyzői jelentés.*

8. »Magyar Király-Induló, Huber Károlytól. Előadja zenekisérettel az énekkar.

9. »Elnöki befejező.*

* **A gyermekek réme Konyáron.** Konyáron — mint levelezőnk jelenti — a ronesoló toroklob járványszerűleg lépett fel és ezért a főszolgabíró azonnal elrendelte az összes iskolák bezáratását.

* **Ellenálhatatlan csábítás.** Biró: De hát hogyan is jutott be a házba?

Vádlott: Megkövetem tekintetes bíró ur, éjjel után két órákor, rendőr messze földön sem mutatkozott, az ablak alacsony volt és tárva, a szoba üres, az asztalon ezüst gyertyatartó — fogadok, hogy a bíró ur is bemászott volna...

* **A javithatatlan.** M. Lajosné busul, siránkozik, a férje meg valahol mulat, duhajkodik. Az alkalmat felhasználva, kilopta a neje 600 forintos takarékpénztári könyvecskéjét, kivette a pénzt és azóta nem tudni, hova lett. Bizonyára hánnya, szórja a pénzt azoknak a festett képű czédáknak, akik majd kilökök, ha elfogy a bankó. Visszatér aztán nyögve, összetörve testben, lélekben a hitvestárshoz bűnbánólag bocsánatot kérni: csak most az egyszer, soha többé... Soha többé? Hányszor mondta már ezt és mégis a régi... A szegény asszony nem folytatta tovább. Elcsuklott a szava, felemelte a könyvét és beletemette könnyektől megázott, bántól kipirult arcát. Mikor a rendőrsbiztos az mondta neki, hagyja el azt a javithatatlan embert, az asszony csak ennyit mondott még:

— Szeretem: aztán meg ha elhagyom, ott hal meg asóvény alatt...

* **A külügyminiszterium gyásza.** Liliensteini báró Falke János külügyminiszteri osztályfőnök, a Szent István-rend kiskeresztese szélhűdés következtében meghalt. Az elhunyt 1827-ben született Budán s bölcsészeti tanulmányait Budapesten végezte, majd jogász lett Kassán s a selmeczbányai bányász akadémiát is elvégezte. A szabadságharcban, mint honvéd hadnagy vett részt. A boldogult irodalmilag is működött, s Eötvös József báróról terjedelmes életrajzot irt.

* **Új egylet.** Szalárdon társalkodó egylet alakult. Elnöknek Surányi Lajos ottani tekintélyes polgárt választották meg.

* **Elégtétel a szerb pátriárkának.** A szerb egyház önkormányzatának legfelsőbb testülete: a kongresszusi állandó választmány Dimitrievics Nektár verseczi püspök elnöklése alatt ülést tartott Karlóczán. A kongresszus J a g i e s József indítványára vizsgálat és tanácskozás tárgyává tette azokat a vádakat, a melyeket dr. Gruics János hírlapíró a szerb sajtóban Brankovics György pátriárka személye ellen intézett. A kongresszusi választmány Gruics támadásait alaptalannak nyilvánította, azokat indignációval visszautasította és a pátriárkának feltétlen és osztatlan kizárat szavazott. Együttal elhatározta, hogy ily értelemben feliratot intéz a kormányhoz és a királyhoz is.

* **Antiszemita héber.** Csak a neve héber de ő valóságos keresztény ember. Hívják őt pedig Ferencznek. A tavaszi napfényes délutánokat kint szokta átaludni a Rhédey-kertben a kórhinta — azaz Tóth Ede szerint jól magyarul: »ringspiel« alatt. Tegnap délután öt óra tájban két reczipiált polgárfiok összemaradtak az alatt, míg ő édesdeden szundikált.

Héber Ferencz kijött a sodrából a láma hallatára és egy doronggal ugyancsak ütni akarta a zsidó fiukat. Ezt azonban megakadályozták a »sétálók« és lett ebből olyan kavargás, hogy még a rendnek öre is kapott egy párt a feje bubjára. Héber Ferenczet nagy nehezen és még nagyobb diadallal bekísérte a sétáló közönség és a rendőr a városházához, ahol aztán a kevésbé érdekes folytatása következett a sétatéri botránynak.

* **Hymen.** Gubicza Adám, a helybeli kir. törvényszék aljegyzője eljegyezte Fejér Elek, törvényszéki iktató kedves leányát, Erzsikét. Öszinte szívből gratulálunk.

* **Megmérgezett gyermek.** Megdöbentő eset foglalkoztatja pár nap óta a mikalakai lakosokat. András Florika négy éves kis lánya, a község legkedvesebb gyermeke benyúlt Frölich Róza szatócs kereskedésébe krumpli-czinkrot vásárolni. A szatócs valószínűleg tévedésből maró szódát adott. A szerencsétlen gyermek a marószódából egy darabkát lenyelt, mire a legborzasztóbb kínok fogták el. Életbenmaradásához kevés a remény. Az esetről tüstént jelentést tettek az aradi főszolgabírói hivatalnál s Ottlik Géza szolgabíró kiutazott a helyszínére és megindította a legalaposabb vizsgálatot a rejtélyes eset kiderítésére. A szatócs azzal védekezik, hogy a leánya nem krumpli-czukorkát, hanem marószódát kért tőle.

* **Párbajok Angliában.** Mig nálunk majdnem minden héten történik valahol párbaj, amely súlyosabb sebesüléssel, vagy esetleg halállal végződik, addig Angolországban — mint most az angol lapok írják — a napokban mult el ötven esztendeje, hogy valaki párbajban elesett. Seton hadnagy volt az, kit Hawkey hadnagy Gospart mellett agyonlőtt, mert sokat forgolódott felesége körül. Hawkey akkor mindjárt Franciaországba menekült, mert a párbajtörvényeket már az előző esztendőben annyira megszigorították, hogy ő nagy büntetéstől való félelmében nem mert Angliában maradni. A Hawkey és Seton párbaját megelőző esztendőben Munró hadnagy lőtte le párbajban sörörát. Az angol közvélemény e két tragikus esemény hatása alatt annyira elfordult a párbajozóktól, hogy azóta nem akad senki, aki vele szembe mert volna szállni.

* **Akinek a nyugdíját más veszi fel.** Az öreg Gubócz László, nagyváradi polgár tegnap a rendőrségnél panaszt tett, hogy amihézt még a végrehajtónak sem szabad nyulni, az ő nyugdíját, már két ízben felvette valaki az ő nevében és könyvecskéjére a káptalan-tól. Kéri a nyomozás megindítását. Az öreg nem tud ugyan senkit sem gyanúsítani, de azért elrendelték a puhatólást.

* **Halálra ítélt asszony.** Zágrábból írják, hogy a törvényszék halálra ítélte Emich Máriát, ki két újszülött gyermekét, a 3 hetes Herminát és a 7 napos Terézt gyufaoldattal megmérgezte. Az elvetemedett anya maga is beismerte a tárgyalás folyamán, hogy gyermekeit megölte. Mikor a halálos ítéletet kihirdették, Emich Mária kijelentette, hogy megnyugszik a törvényszék ítéletében, védője azonban semmiségi panaszt jelentett be.

* **Talált wertheimkulcs.** Tegnap az utcán egy új wertheimszekrényhez való főkulcsot találtak. A jogos tulajdonos átveheti Koliman rendőrbiztosnál.

* **APRÓ HIREK. Új magyar nemesek.** A király — mint a hivatalos lap közli — Schmidt József nyugalmazott altábornagynak és törvényes utódainak a magyar nemességet a »kisebri« előnévvel, Mayer Guidó ezredesnek a 39. számú gyalogezredben valamint törvényes utódainak a magyar nemességet a »feketeardó és nagyarnai« előnévvel díjmentesen adományozta. — **A Balaton áradása.** Amíg az ország legtöbb vidékén a mult heti esőzések következtében megdagadt folyók és patakok rendes medrükbe már visszatértek, a Balaton még egyre árad. A part közelében épült villák mindenütt vízben állanak, különösen a boglári részen. Az ár a síófoki villatelepen is sok kárt okozott.

A nagyváradi kerületi tornaverseny részletes műsora.

Ugyszólván hónapok óta folyik már a készülődés a június 4-én tartandó nagyváradi kerületi tornaversenyre.

A Rhédey-kert mellett lévő versenypálya elkészítésén hetek óta fáradoznak a szerény munkáskezek, még néhány jelentéktelen simítás, egyengetés és a pálya teljesen készen s

kitűnő állapotba várja az ifjú olympiai küzdőket.

A tegnapi napon megállapították a versenyek végleges programját is, melyet a következőkben adunk:

A megérkezés,

Június 2-án délután 5 óra 30 percz Versecz 22 diák.

Június 3-án d. e. 10 óra Arad gymn. 26 diák.

» » » » » reál 40 »

» » » » » képezde 30 »

Június 3-án d. e. 11 óra 17 percz Brassói reál 25 diák.

Június 3-án d. e. 11 óra 17 percz Brassói gymn. 10 diák.

Június 3-án d. e. 11 órakor 17 percz Nagy-Enyed 40 diák.

Június 3-án d. e. 11 óra 17 percz Déva képezde 25 diák.

Június 3-án d. e. 11 óra 17 percz Kolozsvár 30 diák.

Június 3-án délután 5 óra 30 percz Fehértemplom 32 diák.

Temesvár érkezési idejét nem tudatta.

Az elszállásolás.

Arad gymn. A kath. főgymnásium épületében.

» reál főreáliskola.

» képezde

Brassói reál a főgymnásiumban.

Déva képezde a főreáliskola.

Fehértemplom a főreáliskola.

Kolozsvár a főgymnásium.

Nagy-Enyed újjárosi közsegiiskola.

Temesvár újjárosi közsegiiskola.

Versecz olasz kath. fiiskola.

Brassó gymn. olasz kat. fiiskola.

Június 3-án.

Délután 3 órakor gyülekezés a főgymnásium udvarán.

Délután 4 órakor kirándulás a versenytérre.

» 5 » öszpróba.

» 6 » tornatanárok értekezlete.

Ugyanekkor az ifjuság az ünnepély nézésére a Rhédey-kertben eloszlik.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor közvacsora, 8 $\frac{1}{2}$ órakor tűzjáték, utána táncz.

Június 4-én.

Reggel 7 órakor felállítás a főgymnásium udvarán. 7 óra 10 perczkor indulás, kivonulás; a kis pályán a menet lefénnyképezésével. Felállítás három oszlopba a versenytérre 7 óra 50 perczkor.

Reggel az összes ifjuság elénekli a »Hymnus« 1 és 2-ik versét katonai zenekisérral.

8 óra 10 perczkor sornytítás a középén. egész távolságba, »jobbra és balra« utána szabgyakorlat, harang jelzés, melyet négy tanuló mutat elő egyszerre s az össz-ifjuság végzi utána.

Kettős harangütés jelzi egy-egy gyakorlat végét.

Utána »kettős rend oszlop jobbra« fővezénylet után az intézetek ifjusága a versenytér kerületén kijelölt helyet foglalja el. Onnan csak akkor távozhatik, a mikor kötelessége hívja.

Tornaszerek körülfogása. A pályán való indokolatlan járkálás azon illető intézet terhére fog számíttatni, melyhez a czéltalanul járkáló tartozik.

8 óra 30 perczkor katonai gyakorlatok.

Temesvár 40 diákkal

Enyed 36 »

N.-Várad reál 32 »

Fehértemplom 32 »

Kolozsvár 28 » vesznek részt

8 óra 40 perczkor.

Brassói reáliskola 22 diákkal

Déva képezde 24 »

Arad képezde 22 »

Versecz 20 »

N.-Várad főgym. 60 »

8 óra 50 perczkor futáshoz felállítás a bizottsággal szemben arcvonalban, nagyság szerint intézetre való tekintet nélkül indulás huszanként kendő jelre. Birálók: Glac Antal, Cziffra Gerő, Wertheimslein Alfréd.

9 óra 30 percz. Nyújtó.

Birálók: Fleisacker Gyula, Ghyka hadnagy, Mitley Kálmán.

15—15 perczig:

1. Temesvár — Enyed.
2. Kolozsvár—Brassó reáliskola.
3. Versecz—N.-Várad főgymnásium.
4. Arad képezde — Brassó gimnázium.

9 óra 30 percz. Lóugrás.

Birálók: Remiz ezredes, Des Echeolles Kruspér Sándor. Egy huszártiszt.

10—10 percz:

1. Temesvár—Enyedi főgymnázium.
2. Aradi reáliskola — Brassó reál.
3. Brassó gymn. — N.-Várad gymn.

9 óra 30 percz. Bak-ugrás.

Birálók: Kotunovis Sándor, Hoványi Gyula, Krüger Győző.

15—15 percz:

1. Várad reál. — Fehértemplom.
2. Várad gymn. — Kolozsvár.

10 óra. Súlydobás.

Birálók: Bozóky Béla, Hoványi Géza, Horváth Lajos. Az elfogadható dobás 5 méternél kezdődik.

1. Temesvár. 2. Arad képezde. 3. Arad 6. Fehértemplom. 6. Kolozsvár. 6. Brassó reál. 5. Arad gymn. Versecz. 2. N.-Várad gymn. 16 taggal.

10 óra. Súlyemelés.

Birálók: Szunyogh Péter, Szathmáry Király Andor, Ercsey Zsigmond. Emelés csak jobb kézzel.

Arad képezde. 8. Arad gymn. 3. Versecz. 2. N.-Várad gymn. 9.

10 óra. Korlát.

Birálók: Kiss Elek, Komlóssy József, Hrabal Ottó.

1. Temesvár—Enyed.
2. Arad reál. — Brassó.
3. Kolozsvár—Arad gymn.
4. Arad képezde — Brassó gymn.
5. N.-Várad gymn. — Déva.

15—15 percz.

* 10 óra 30 percz. Magas-ugrás.

Birálók: Beöthy Pál, Lázár Zoltán és egy tiszt.

12-enként 84 diák, 0-90 méteren kezdve. 0.05 méterenként fokozva. 12 intézet 84 diák.

10 óra 30 percz. Magas rud-ugrás.

Birálók: Hoványi Gyula, Jelenfy Kornél, Glac Antal, Egy tiszt. Ugrás tetszés szerint 10 cm. szilárd, vagy 60 centiméteres ruganyos deszkáról. 10 intézet 50 diák. — 30 perczig.

11 óra. Távol-ugrás.

Birálók: Mezey Mihály, Ficzek Lajos, Molnár Lajos. 3 méter távolságon kezdve és tetszés szerinti ugrással fokozva. 11 intézet 90 diák.

30 perczig.

11 óra. Távol rud-ugrás

Birálók: Frankó Endre, Pállay Lajos, Lovassy Andor. 10 czméteres szilárd és 60 czméteres ruganyos deszkáról. 7 intézet 49 diák.

20 percz.

11 óra 30 percz. Kötélhuzás.

Birálók: Kertész Miksa, Hering Sándor, Szokoly Tamás.

1. Temesvár—Enyed.
 2. Arad reál. — Déva.
 3. Arad reál. — N.-Várad II. csapat.
 4. Arad képezde — N.-Várad I. csapat.
- Legyőzött csapat eltávozik, a győztesek sorrendben újra küzdenek.

11 óra 50 percz. Tornajáték.

N.-Várad gymn. Rudgyakorlat.
N.-Várad gymn. Kör korbács.

N.-Várad gimn. Kecske-táncz.
N.-Várad gimn. Kotló játék.
N.-Várad gimn. Polgár háboru.
N.-Várad reál. Lovasdi.
Fehértemplom. Labdajáték.
Arad gimn. Labda kergető.

12 óra. Tornajáték.

Enyed — Buzogánygyakorlat.
Arad képezde. — Hidjáték.
Versecz. — Hajító lapda.
Brassó reál. — Frott ball.
Déva. — Rudgyakorlat.
Bírálok: dr. Ottó József, Horváth Lajos, Krüger Győző.

12 óra 10 perc.

Felvonulás oszlopba a Szózat énekléséhez. Az eredmény kihirdetése. Hazavonulás a győzelem sorrendjében.

D. u. 2 órakor bankett a Zöldfában s hazavonulás után az ifjuság ebédje a beosztott vendéglőkben.

D. u. 3 órakor bicikli-verseny a Rhédey-kerti versenytéren.

Ugyanekkor csolnakázás a városligeti tavon. Kirándulás a fürdőkhöz. Muzeumok megleltetése.

* * *

Utólag a tegnapi napon jelentkezett még a versenyen való részvételre a nagyszalontaigimnázium 20 tanulóval.

*

Figyelmeztetjük egyúttal a közönséget, hogy a versenyek folyama alatt a versenytérre lépni, a versenyzőkön kívül senkinek sem lesz megengedve.

Tegnap délután 2 órakor a nagyváradi főgimnázium és reáliskola ifjusága próbaversenyt rendezett, a versenypályán Rátka József tornatanár vezetése alatt.

Ifjaink oly derekasan és oly precizitással végezték a gyakorlatokat, hogy bizonyára a legtöbb díjat ők fogják elvinni a többi versenyző intézetek elől. Mit mi is teljes szívünk-ből kívánunk nekik!

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskő-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskő felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 8-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

I R O D A L O M.

— „Oktató Népkönyvtár.“ Megjelent a 7. 8-ik füzet. Ezen füzet a „Jó Isten képes könyvet“ és egy iv Egyháztörténelmi mellékletet, egy negyed iven naptárt és hasznos tudnivalókat hoz. A tartalmas folyóirat előfizetési díja egész évre 40 iv, (megjelenik havonként) 2 frt 50 kr. Egyesületeknek 1 frt 60 kr. Kapható: „Oktató Népkönyvtár“ szerkesztőségében Pozsony, ferenciek.

— „Herkó Páter.“ A folyó évi május hó 26-án kiadott 21-ik szám, szokott módon, gazdag, változatos, élénk tartalommal, valamint igen jó illusztrációkkal, pompás, kedvre derítő olvasmányt és élvezetet nyújt. Az igen jól szerkesztett egyetlen katolikus élelzetet ismételve ajánljuk. Előfizetési ára egész évre 4 frt, fél évre 2 frt.

— „Ügyvédek Közlönye.“ A folyó évi május hó 25-én megjelent 22-ik számnak tartalma: Megjegyzések az 1893. évi XVIII. t.-cz. 142., 151. és 152. szakaszaihoz, írta X. Y. Z. Hogy magyarázzák Egerben az 1893. évi XIX.

t. cz. 3. és 4. szakaszait, írta dr. Justus. A m. kir. kuria teljesülési döntvényei büntető ügyekben. Miniszteriumok elvi jelentőségű határozatai. Jogesetek az új sommás eljárásban. Egyéb jogesetek. Vegyes közlemények. Értesítések a budapesti felsőbb bíróságoknál levő ügyekről.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Pénteken: A fősvény.
Szombaton: Az ember tragédiája.
Vasárnap d. u.: Méltóságos csizmadia.
Este: Az ember tragédiája.

Don Caesar.

— Május 30. —

Léha szöveg mellett még az oly kellemes zene sem biztosítja a sikert, mint a Don Caesaré. Ezt bizonyítja a tegnapi csaknem egészen üres ház is. Szerencsére a szintársulatnak kiváló személyzete és még inkább ezeknek ambíciós törekvése, a mennyire csak lehetséges volt, élvezetes estét nyújtottak a jelenlevőknek. Mezei Mihály a czimszerepben ritka jó kedélyvel és szerepéhez illő könnyedséggel játszott. Hangjáról, illetve énekéről csak az eddigieket ismételhetjük, a mennyiben hajlékonyság, érzékenység tekintetében semmi kívánni valót sem hagyott hátra. Sugár Arankának (Maritán) inkább kevésbé eleven játéka, mint hangján látszottak a kiállott betegség nyomai. Hangja most is tiszta, üde volt egész könnyedséggel tulengte a kart. Sz. Bares Aranka és Solyom tőlük telhetőleg igyekeztek tisztán kellemesen énekelni és némi sikert értek is el.

A mi derűtség uralkodott a közönség körében, azt Rónaszékyné idézte elő jó ízű mókával és különösen »nem sokat érő« kouplettal, ezt különben a darab szövegéről is elénekelhette volna. (M—.)

A »Fősvény.«

A hét utolsó előadásai iránt rendkívül élénk érdeklődés nyilvánul a közönség körében.

Ma a »Fősvény«-t Moliere klasszikus vígjátékát adják nagyon gondos szereposztással, mely már Aradon is sikert szerzett a remek darab előadásának, melyben Balassa, Rónaszéki, Fóris, Gál, Benedek, Tompa, Czakó, Angyal, Novák és Tolnayné vesznek részt.

Az ember tragédiája.

Holnap fényes kiállítással kerül színre »Az ember tragédiája.« Tóvölgyi, Tompa és Balassán kívül, kik a darab három főszerepét játsszák, a társulat csaknem egész személyzete részt vesz az előadásban. A nehéz darabban már teljesen elkészült a személyzet és a főpróbát szombaton tartják meg. Jegyek már ma válthatók a színházi pénztárnál, melyet az ifjuság tart állandó ostrom alatt.

REGENY-CSARNOK.

S z ö k t e t é s.

(Eredeti elbeszélés.)

Írta: Senki.

(Folytatás.)

És Sándor nem is volt közönséges paraszt vér. Atyja igaz, mint közönséges böllér kezdte a nagy vagyont gyűjteni, de a fiát már tanítani kezdte, csak hogy kissé későn, úgy, hogy be sem fejezhette a Sándor fia az iskolák sorrendjét, mikor huszárnak besorozták. Mikor három év múlva hazatért, ott maradt parasztnak apja mellett a földet szántani a Sajó völgyön. Ez a Sándor vitte, a választás előtt a falusiak közt a vezér szót és a zászlót, ez kapta a rózsát és ez vetemedett arra a merészre, hogy a választás utáni hét egyiken éjjelen a miskolci első bandát szekerekre rakta és Jolánkat az első éjjeli zenét adta azért a rózsáért, és azért a kézzorításért, a mit elmenetele alkalmával kapott. Azután sok-

szor látogatott el csak úgy véletlenül a szeghi tanyára gazdasági ügyekben és Jolán ily napokon volt a legboldogabb.

Azonban ezeket a látogatásokat is félbeszakította a Sándor bácsi halála nemsokára. Mély bánattal temette el Jolán édes apját, azután Irmussal együtt elment és Erdélybe költözött. A gróf felajánlotta ugyan neki az új tisztartó családjánál a lakást és eltartást, de Jolán nem fogadta el a »meg nem érdemelt nyugdíjat« a mint magát kifejezte.

Csak hogy Erdélyben sem volt nyugta. Az a másik Sándor nem hagyta békén. Végre is irt az édes nagynénjének Miskolcra, fogadja magához, ő hálás lesz, mert itt Erdélyben így meg amugy nem lakik szívesen az egészen ismeretlen emberek közepette. És a terve sikerült; Malvin néni elfogadta a házához. Egyik leánya úgy is férjhez megy — mert jegyes és akkor Mariska mellett elfér a háznál a Jolán is Olga helyett. Meg is hívta a kelengye varráshoz rögtön és néhány nap múlva megérkezett az új otthonába a vad leány.

Elénkséget hozott a házba és csakhamar megkedvelte mindenki azt az eleven ördögöt, a kit már a farsangi tánczokból úgy is ismertek sokan. De Jolán nem talált oly magához való férfit, mint a milyen Tibor volt, vagy csak a Sándor is.

Igen, a Sándor, a kit már látni kívánt. Oda is citálta Miskolcra névtelen levéllel. Arról értesítette a sajtóvölgyi paraszt Adonist, hogy ha egy kedves nőismerőst látni akarja, jöjjön el Miskolcra és május elsőjén éjjel álljon meg a vasúti utcán a három zsulus ház mellett a 22-ik szám alatt. Eltett Sándornak tetszett a kaland; katona volt, hát úgy gondolta, valami régi ismerőse hívja és kötelességének tartotta a találkán való megjelenését.

Mily nagy vala az öröme és meglepetése, mikor a tisztartó leányát látta viszont az ablakban. Jolus kedves volt Sándorhoz nagyon; Mariska, a ki ott feküdt ébren az ágyban csak elhallgatta, mily bizalmas hangon beszélget az az imádottjával az ő könnyelmű rokona, a kit annyira feldicsért. Kivallatta, szerelmes-e már, mikor nőül, kit vesz el? S mikor Sándor azt felelte, hogy még nem gondolkozott, Jolán rávágta: »Na Sándor, hát csak gondolkozzék még; tudja én kíváncsi leány vagyok, jöjjön el mához egy hétre és mondja meg, hogy kit gondolt. Jó éjszakát, fogja a kezem, megengedem, hogy megcsókolja.« És ezzel vége volt az első kihallgatásnak.

Sándor a jövő héten eljött pontosan, és Jolán Malvin néni rábeszélte, hogy ezt a patyolatos paraszt legényt a kapun is bebozsátották a Jolánék szobájába társalgásra. Erdekes egy paraszt volt a »Sándor lelkem«, a mint Malvin néni elkeresztelte. Tudott az mindent, ugyint a többi urfiak.

És ez nem volt az utolsó találkozó éjjel, mert hivatalosan minden héten elejtött egyszer a Sándor éjjeli vizitre.

Nappal nem lehetett elfogadni, Jolán ezt megmagyarázta neki töviről hegyire, hogy hát a Mariska miatt, a ki ügyvéd leánya ezt itt Miskolcra megtenni nem lehet. És Sándor bele-nyugodott, neki így is édes volt a találkozás.

Azután meg Jolus is Mariskával néha-néha kikocsikáztak a sajtóvölgyi paraszt mánáshoz. Mily kedves volt ilyenkor Jolán a Sándor mánájához, hogy az öreg falusi asszony majd megett a »lelköm« nagyságát.

Ezek a kölcsönös látogatások azután annyira befönték a Sándor lelkét, hogy nem volt nyugta, ha Jolánt nem látta.

Lóháton sokszor száguldott Miskolc felé éjjel a magános paraszt legény és ott az ablak alatt enyhe nyári éjszakákon majd hajnalig folyt a suttogás Malvin néni tudta nélkül. A szomszédok már suttogni kezdtek, hogy a Bánrévi gróf jár parasztnak öltözködve a Jolánhoz beszélgetni. Pedig nem ő volt, hanem a Sándor, a ki nagyon hasonlított termetre gróf Tiborhoz, a kivel Jolánt többször tánczolni látták azelőtt a miskolci bálokon.

Tibor másutt volt elfoglalva; ő Vanda rab-szolgája volt már akkor teljesen; talán rég is elfeledte Jolánt a távol idegenben. Jolán sem igen hallott felőle semmit; csak akkor pirult el egy kissé, mikor Sándor azt újságolta neki, hogy

a szeghi tanyán nagy tatarozás van, úgy hallotta az ispántól, hogy asszony jön majd nemsokára a házhoz.

— Mitől pirulhatott el Jolán?

Talán a csalódott remény megsemmisülésének szégyene kergette arcába a vért?

— Ki tudja?

Valami merészet gondolhatott, mert gyorsan oda fordult Sándorhoz és azt kérdezte: „Hát maga mikor visz asszonyt a házhoz?”

Sándor elgondolkodva halkán felelte reá: „Már régen akarok... de hát!...”

— Nos, mi az a dehát?

Kíváncsiskodott Jolán.

Es akkor eltető remegve, csöndesen utána sugta: Félek a kosártól.

Jolán elkaczagta magát és szidni kezdte a Sándort, hogy mint ismerőse milyen rossz, hogy még az ideálja nevét sem árulja el, majd megmondaná, ha ismerné, hogy félhet-e kosártól?

„Különbén” tette hozzá, így csinálnak azok mind, a kik igazán szerelmesek!

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A kincstári vasművek eladása.

Budapest, május 30. (Saját tud. táv.)

A pénzügyminisztérium az összes kincstári vasművek eladására határozta el magát. A Besztercebánya, Kiskaram, Zólyombrezó, Libetbánya, Kabolyapolyána és Tiszolcz határában lévők összes értéke két és háromnegyed millió frtra vannak becsülve.

Uj hivatalok.

Budapest, május 30. (Saját tud. táv.)

A földmivelésügyi minisztérium hivatalnokait egy osztálytanácsossal, 1 titkárral, 1 segédtitkárral, 1 fogalmazóval, 1 segéd-fogalmazóval és 2 fogalmazó gyakornokkal akarják szaporítani; hogy a gazdák szövetségének tárgyalanná tévése céljából tervezett nagyobb tevékenységet megközhessék.

Kitüntetett magyar mágnás.

Budapest, május 30. (Saját tud. táv.)

Király ő Felsége Cziráky Béla gróf külügyminiszteri osztályfőnököt valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki.

Tüntetés Bukarestben.

Budapest, május 30. (Saját tud. táv.)

Bukarestben magyarellenes tüntetés volt a mult szombaton. Roberlo Fava mintegy 150 diák előtt beszédet tartott, melyben azon reményének adott kifejezést, hogy a román trikolor rövid idő múlva az elnyomott területeken is lengeni fog. A gyűlés az elfogott »martirok«-hoz üdvözlő táviratokat intézett.

Szerencsétlenség a tengeren.

Budapest, május 30. (Saját tud. táv.)

Manzanillából jelentik, hogy a Colima-gőzös elsüllyedése alkalmával 150 ember fult a tengerbe. Összesen 21-en menekültek meg. A gőzössel együtt nagy mennyiségű rúd-arany veszett a tengerbe.

Esküdtszéki tárgyalás.

Budapest, május 30. (Saját tud. táv.)

Az »Olvasd«-ban megjelent »Nyílt levél a király«-hoz című, az ügyészség által inkriminált cikk miatt ma volt a második

esküdtszéki tárgyalás, mivel az első a kuria a védő semmisségi panaszán alapján föloldotta. A cikk íróját, Zarándy Gáspárt a mai tárgyalás után az esküdtek 8 szóval 4 ellen nem vétkesnek nyilvánították. A bíróság ennek következtében fölmentő ítéletet hozott és a kincstárt 80 frt költség megtérítésére ítélte.

A bécsi tüntetések.

Budapest, május 30. (Saját tud. táv.)

A bécsi polgármester választás után inzultált hirlapíró, d' Alboni báró, állapota az éjjel súlyosabbra fordult. Lueger és dr. Grübl ma délből tanácskoztak a belügyminiszterrel. Tegnap este a minisztertanács Bécs város ügyeivel, különösen a legujabb mozgalmakkal foglalkozott. Windischgrätz herceg miniszterelnök ma délelőtt legfelsőbb kihallgatáson volt, állítólag ugyanezen ügyben.

Bécsi interpelláció.

Budapest, május 30. (Saját tud. táv.)

Windischgrätz herceg miniszterelnök Kaftan képviselőnek a külügyminiszter-válságra vonatkozó interpellációjára azt válaszolta, hogy miután ezek az ügyek a korona előjogaihoz tartoznak, nem adhat fölvilágosítást arra nézve, hogy mik voltak Kálnoky lemondásának okai és mennyiben érvényesült az osztrák minisztérium véleménye az új külügyminiszter megválasztásánál.

Pasteur rendjel-ügye.

Budapest, május 30. (Saj. tud. táv.)

Berlinből jött távirat jelenti, hogy az az állítás, mintha Pasteur a pour le mérite rendjellel kitüntetendők névsorában szerepelt volna nem egyéb, mint szovinisztaszemfényvesztés. A párisi »Eclair«-Pastaur eljárását éles hangú vezércikkben elítéli.

Az olasz választásokhoz.

Budapest, május 30. (Saját tud. táv.)

Római támadás szerint Catániában 62 egyént fogtak el a Crispi ellen intézett tüntetések miatt. Crispinek, mely az lesz a helyzete, mert 150 elkeseredett ellensége került be a képviselőházba.

K ö z g a z d a s á g.

A gazdasági válság.

Csorvás békésmegyei nagyközség birtokos-sága legutóbb tartott értekezletén tárgyalta a mezőgazdasági válságot előidéző okokat, melynek eredményeképpen egy feliratot intézett megyéje törvényhatóságához. E feliratban kifejti annak szükségességét, hogy: 1. Az 1882. törvényadta vámkedvezmény, őrési engedély, az azt élvező malmoktól minél előbb vonassék meg. 2. A kartel-, illetve export-malmok kötelezessenek, hogy a kikészítési eljárás ürügye alatt behozott idegen búzából őrölt liszt az országon belül ne fogyasztassék, hanem a törvény értelmében kivitelle kerüljön. 3. A visszkivitelre kötelezett liszt elszállítására, határidő-halasztás ne adassék, mert kívánatos, hogy az oláh búzából őrölt liszt az országból minél előbb kivitessék. 4. A börzehatáridő és különbözeti üzletek a törvényszabta uton maradjanak s ne engedessék meg egyes börzespekulánsoknak a mezőgazdaság rovására olyan manipulációkat tenni, melyek a gabona árát mesterségesen lenyomják. A 25 tagból álló bizottság a megyei törvényhatóságtól ezen kérdések tárgyaltatását kéri, feliratában hangsúlyozván

azt, hogy a kormányhoz e tárgyban memorandum intéztessék oly értelemben, hogy szüntesse meg a gazdákra nézve feletle serelemes őrési engedély címén vámmmentesen behozott idegen gabonák beözönlését s óvja a súlyos és válságos helyzetben levő mezőgazdákat a gabonabörze túlkapásai ellen.

Az italmérési adók reformja. A jelenleg érvényben lévő bérszerződések, amelyekkel a regále-kártalanítás jövedelmét biztosította volt magának a pénzügyminiszter három évre, ez év végén lejár. A pénzügyminiszter nagy jövedelmet óhajtana jövőben elérni az italmérési adók címén, a mostani bérlők az eddig fizetett összegnek a felét sem hajlandók felajánlani, sőt igen sok helyen még bérlő sem jelentkezik. A miniszter tehát elhatározta, hogy új rendszerrel tesz kísérletet. Nevezetesen:

Az új rendszer azon az alapon fogna alakulni, hogy az italmérési adót maga a termelő fizeti meg, és pedig a sör és szesz után az illető gyáros akkor fizetné meg az adót, a mikor ez a gyártelepről kilép; olyanformán tehát mint ez jelenleg a cukor termelés adójával történik. Eppen úgy fizetnék meg jövőben a kis pálinkafőzők, ugynevezett kis üstösök is a termelési adóval együtt mindjárt az italmérési adót. A bor után szedendő italmérési adót a szőlőtulajdonosok fogják a szüret után mindjárt megfizetni.

A kincstár tehát az új rendszer szerint nem fogna mástól, mint magától a termelőtől szedni italmérési adót s ez új rendszer alapján 5—8 millió frt több bevételt remél ebből az adónemből.

Az ügy sürgősségénél fogva, most lázasan dolgoznak a minisztérium különböző osztályai ennek a törvénynek részletes kidolgozásán, hogy ez az őszi ülészak első letárgyalandó javaslatát képezhesse.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. május 29.

Készbuza ma élénken kínálta, de malmaink részéről nem igen kerestett. Nyugodt irányzat és 2½ krral magas árak mellett 20.000 q. hazai buza jött forgalomba és pedig:

Idegen búzában nem volt üzem.
Rozs irányzata nyugodt. Az árak 6.25—6.40 forintot jegyeznek.

Árpa és Tengeri irányzata csendes.

Zab irányzata tartott.

II. Határidő üzlet. Vidékről esőzéseket jeleztek, minek folytán piacunkon élénkebb realizációkedy keletkezett. A nap folyamában azonban a vevők száma megszáporodott és Berlin is 2 márknyi áremelkedést jelezvén, az irányzat csakhamar szűzárdabb jellegűt öltött és az árak búzában és rozsbán 5—7 krral, tengeriben 8—9 krral, zabban 1—2 krral javultak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 0.00—0.00 frt, buza május—júniusra 7.48—7.51 frt, rozs tavaszra 6.60—6.66 frt, tengeri máj.—jun. 6.40—6.46 frt, zab tavaszra 7.22—7.26 forint, szept. okt. 6.14—6.17 frt káposzta-repce augusztus—szeptemberre 11.—11.10 forint.

Sertés-üzlet.

K ő b á n y a, május 29. Készlet: 109.368 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 36—37 kr.; középső: 36—37½ kr.; súldó kövér: 40—42 kr.; sovány: 36—37 kr.; román: —; Szerb kövér 42—43½ kr.; könnyű 44½, 45½ kr. A hizott sertés üzlet irányzata: Határozott ár nélkül. A földmivelésügyi m. kir. minisztérium 33.258. sz. rendeletével piacunkat zár alá helyezte.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. május 30-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	123.25
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.10
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4½%	—	—	—	—	126.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2½%	—	—	—	—	103.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	125.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.25
Italmérési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.25
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	159.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	149.50
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	101.25
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	123.25
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	—	158.—
Osztrák-magyar bankrészcvény	—	—	—	—	1070.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	474.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	403.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	—	—	—	—	431.—
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	964.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	59.50
London vista	—	—	—	—	121.80
Paris vista	—	—	—	—	48.30
20 márkás arany	—	—	—	—	11.90

SZINKÖR NAGYVARADON.

Nagy bérlet 30-ik szám.

II. Kis bérlet 10-ik szám

Páros.

Páros.

Pénteken, 1895. május hó 31-én

A FÖSVÉNY.

Vigjáték 5 felvonásban. Irta: Moliér.

SZEMÉLYEK:

Harpagon, Kleant és Eliza atyja, Mari- annába szerelmes — — —	Balassa Jenő
Kleant, Harpagon fia, Maran. kedvese — — —	Tompa Kálmán
Eliza, Harpagon leánya — — —	Angyalka Irén
Valér Anzelm fia — — —	Benedek Gyula
Marianna, Kleant kedvese — — —	Novák Irén
Anzelm, Valér és Marianna atyja — — —	Csatár Győző
Fruzina, cselszövő asszony — — —	Tolnainé
Simon mester, hajhász — — —	Gál Gyula
Jakab mester, szakács és kocsis — — —	
Harpagonnál — — —	Rónaszéky G.
La Flèche, Kleant inasa — — —	Fórisz Pista.

Az előadás kezdete fél 8, vége fél 10 órakor.

Holnap szombaton 1895. június 1-én bérletfolyamban

Az ember tragédiája.

Drámai költemény Maeáchtól.

Árverési hirdetmény.

A nagyvárad »László« gőzhengermalom felszámoló-bizottsága közhirrre teszi, miszerint a nagyvárad »László« gőzhengermalom részvénytársaság tulajdonát képező s a nagyvárad 948. sz. tkvi betétben A. I. 3190., 3193/2. hr. szám és az A. II. 3395., 3396., 3397., 3398. hr. szám alatt foglalt két malomtelep összes épületeivel, gépek, malomfelszerelések, műhelyek, vasuti befektetések, villanyvilágítás, a mint ezek az árverési feltételek mellé csatolt leltárban felsorolva vannak, együtt árverés alá boesájtatnak. Az I. malom 24 óránként 760 métermázsa őrlőképességgel, 350 lóerővel bíró Triplex-

géppel, 11 pár kő és 31 Ganz-hengerrel, a II. malom 24 óránként 320 métermázsa őrlőképességgel, 120 lóerővel bíró Condensatio-géppel, 8 pár kő- és 16 Ganz-hengerrel működik. Mindkét malom az új kor igényeinek megfelelő technikai berendezéssel lakhelyiségekkel, raktárakkal, vízvezetékkel és szűrőkkel, vasuti és villanyvilágítási felszerelésekkel, legújabb szerkezetű henger-székekkel, Wörner és társa-féle koptatókkal, Hagenmacher-féle 3 és 4-es daratizáló gépekkel és a Tischbein-féle szab. rendszer szerint készült kazánokkal van ellátva. Az árverésnek kir. közjegyző közbejöttével leendő foganatosításának határidejéül **1895. évi június 24-ik napjának d. e. 10 órája** a nagyvárad »László« gőzhengermalom régi telepén (Vámház-utca 120. sz. a.) kitűzetik.

Kikiáltási ár mindkét telepre, a leltárban foglalt ingóságokkal együtt, a melyek együttesen fognak árverés alá boesájtatni 500.000 frt, azonban az árverésre kitűzött ingatlanok és felsorolt tartozékaik, szükség esetén ezen áron alól is el fognak adatni. A venni szándékozók tartoznak bánatpénzzel 20.000 frtot készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban árverés előtt a felszámoló bizottság, vagy árveréskor az árverést teljesítő kir. közjegyző kezébe letenni.

A vételár 4 egyenlő részletben és pedig az első részlet az árverés jóváhagyásától számítandó 8 nap alatt, a második részlet az árverés jóváhagyásától számítandó 15 nap alatt, a 3-ik részlet az árverés jóváhagyásától számítandó 30 nap alatt, a 4-ik részlet az árverés jóváhagyásától számítandó 60 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 6%-os kamatokkal a felszámoló bizottság kezébe fizetendő, vagy postán bérmentve megküldendő. A bánatpénz az utolsó részletbe fog betudatni.

Az árverési feltételek és a leltár a »László« malom régi telepén (Vámház-utca 120. sz. alatt) az irodahelyiségben, továbbá Budapesten »Garai és Magaziner« (Thonet-udvar) és Bécsben Szepessy Henriknél (Iakik IX., Pichlergasse 4. sz.), az Union-bank irodai helyiségében

és a nagyvárad pénzügyintézetekben megtekinthetők.

Kelt Nagyvárad, 1895. május 25-én.

Nagyvárad »László« gőzhengermalom részvénytársaság felszámolásban:

Szabó József,

Kugler Albert,

Stern Márton.

(143) 1-3

Bor-eladás.

Gróf Stubenberg József

pincészetéből saját termésű érmeleki borok palaczkokban, valamint hordóban eladó. Bővebb tudósítást és árjegyzéket ad a számtartói hivatal Székelyhidon (Biharm.) (137) 4-30

Bérmálási emléknek

a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlom dúsan berendezett

imakönyvek, szentképek, rózsafüzérek és ezen czélra alkalmas ifjusági iratok raktáramat.

Ujjonnan érkezett imakönyvek a legúj-
tányosabb árban kaphatók.

Ungár Jenő

könyv- és papirkereskedése

Nagyváradon

Olaszi, Fő-utca (Rimanóczy-ház.)

(132) 5-6

Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett!

Végeladás!

Miután a helybeli piacon a **Deutsch K. I.**-féle házban levő üzletünket felhagyjuk, illetve új üzletünkkel egyesítjük, kényszerítve vagyunk a régi üzletben felhalmozott fölösleges árut,

SZOLID ALAPON VEZETETT

VÉGE LADÁS

utján értékesíteni, minek folytán *vásznak, asztalneműek, fehérneműek, férfi- és női ruhaszövetek, függönyök, ágy- és asztalterítők, butorszövetek* stb.

mélyen leszállított árak

mellett adatnak el.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

(189) 3-15

NAGYVÁRAD, Szent-László-tér.

Állványok eladók

Kunz József és Társa czég

Szent-László-tér,

DEUTSCH K. I.-féle házban levő üzletben.

Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett!